

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

O-vár. Vizi-utca. 231. szám, első emeletben

Minden a lap hetenként négyszer n. m. Vasárnap, Kedden, Csütörtökön és Szombaton.

Ars é negyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár: négyhasábos sorért először 7 kr, másodszor 6 kr, harmadszor 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 90 kr bélyegdíj. Előzetes a hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

KIADÓ-HIVATAL:

Könyvtára, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, július 10-kén.

Mig az európai nagy nemzetek legtekintélyesebb közegei oly részvevő figyelemmel kísérik alkotmányos küzdelmeinket, annyi érdekeltséget tanúsítanak ügyünk iránt, annyi méltánylást és rokonszenvet kintartásunk-önméréslelttségünkért, egy jóakaratu óvaintést ügyünknek túlradozások általi kockáztatása ellen: van Bécsben egy egész legioja a bérencz hirlapoknak, melyek élükön az augsburgi vén kofával, főleg mióta közeledni hiszik az elválasztó pillanatot, felfokozott dühvel szórják ellenünk a megtagadott jog, meghazudtolt történelem, lázító invectivák és aljas szidalmazás mérges nyilait.

Ezek a jó urak, a kik szerint nem hogy valami érdeme volna szegény nemzetünknek a keresztényvallás- s európai polgárisodásért vívott százados küzdelmekben, sőt egyedül a német sógorok gyámsolítása- e bárgyu humanitások eredménye, hogy eltiúrték Európában; a kik szentesített törvényeink helyébe a hódítás jogát állítják, s a „lex posterior derogat priori“ jogelvből páratlan logikával következtetik, hogy évezredes alkotmányunkat, ha szinte jogérvényes lett volna is, az october 20-ki és febr. 26-diki diplomák légbőlrepítették, ezek a jó urak, mondják, azt hitték a közelebbi napokban, hogy eljött végre az igazságszolgáltatás nagy órája, melyben annyi kihívó dacoskodásunkért, idegen segély nélkül is, érdemünk szerint fogunk lakoltatni.

Az ő képzelmeikben már a pusztai betyárokból álló pesti országgyűlés szemtelen feliratára válaszuk írtó háborút kezdő ágyuk és bakok ársztották el a most csak szerény adóexecutorok által látogatott Magyarországot. S midőn nagy hüledezésükre a jobban tanácsolt fejedelem ez egyszer szuronyok és ágyuk helyett, atyailag feddő, de békülékeny szavakat küldött hű alattvalóira: ismét kéznél voltak a hazugság, gyanúsítás és ingerlés aljas fegyverei.

Táviratták maguknak, hogy egy erős párt van az országgyűlésen, mely felbontatlan akarja a legfelsőbb leiratot visszaküldeni; hogy felolvasása kitörő zajt, rosztalást idézett elő a teremben. Emberük volt Pesten, a ki látta, hogy Deák Ferencz, csak hogy ismét megverethesse magát, a muzeum-épület lépcsőzetén pipázgatott, míg benn a leirat sorsa volt eldölendő. Külfölddeli büzös coquetirozásnak neveztek el egy pár lap azon ártatlan megjegyzését, hogy a feliratnak csak alaki hiányok miatt visszaküldésére befolyt egy-két idegen diplomata barátságos véleményezése is. S hogy a szini hatás se maradjon megkísértetlen, rögtönzötték az ismeretes komédiát a kifogyhatatlan élezi bécsi nép által Schm. thea-ternek nevezett birodalmi gyűlésben.

Szóval: a kétségbeesés utolsó harcát látszanak vívni. Mintha nem mi volnánk a jogainkban megrövidített, a sérelmes fél, a kik semmi újat, a kik még elégtételt, kárpótlást sem követelünk méltatlan szenvedtetésünkért, a kik egyszerűen csak azt kérjük vissza a mink volt: hanem mi támadtuk volna meg őket, hogy kizsákmányoljuk mindenükből a februáriusi alkotmány áldásairól a hiezingi sercsarnok kedélyes örömei.

Vajjon mi lehet indoka e kétségbeesett harc-
nak? Vajjon csakugyan a dynastia jogai s az osztrák birodalom létele vannak-e kockáztatva a magyar alkotmány rehabilitatioja által?

A magas helyről sugalmazott „Donau-Ztg.“ egyik közelebbi számában például Erdélynek Magyarországgal egyesülését Ausztriára nézve nemcsak ellenséges, de kárhozatos utopiának nevezi. S miért?

Az idéztük lap ugyanazon cikkében egy 1848-ki május 1-ről kelt emlékirata van ismertetve az akkori osztrák rendi gyűlés választmányának, mely emlékiratban többi közt az áll: hogy „Magyarország és Erdély önmagában csak egy kis hatalom, kecségtető zsákmánya egy nagy szomszédnak.“

Tehát ők attól félnek, hogy a visszaállított alkotmányos s kiegészített területe által erőssé válándott Magyarország csak az alkalmat fogja lesni, hogy elszakadjon a dynastiától!

Éppen annyira járatlanok volnának azon urak a történelemben, hogy ne tudnák, miként volt még Erdély Magyarországgal egyesülve századokon keresztül, s mégis különvált nem a legitim dynastia érdekében, s a külön, és idegen véduralom alatt volt Erdély másfél századon át képezte azon, hogy az ő nyelvökön szóljunk, Operations-basist, honnan Magyarországot mindig zaklatni lehetett s a határokat a Meszesen és Királyhágón messze túl terjeszteti a Tisza, Bodrog és Sajó partjaiig nem a legitim dynastia érdekében.

Anyira eltompította volna minden politikai érzéküket a szenvedély, hogy éppen csak pusztá frázisnak tartsák azon kézzel fogható tény, miként egész Európában egyedül a magyar nemzet levén az, melyet saját földje határain kívül vonzalmai semmiféle nem húznak, bizonyára ő nyújtja az uralkodó ház alatti állam consistentiájának legerősebb biztosítékát. Hogy megfeledeztek volna azon általok nem rég nagyitva és kiszinezve terjesztett hírekről, melyek szerint éppen Erdély lett volna, mely földrajzi helyzete- s lakói többségének nemzetiségénél fogva oda volt ígérve a Magyarország szabadsága érdekében beavatkozás árába egy kis szomszédnak?

Valóban a dynastia érdekei, s a birodalom egy-
sége szempontjából támadni meg az uniót, sokkal nagyobb képtelenség, mintha valaki azt állítaná, hogy Zápolya, Bocskai és Bethlen Magyar-
Erdélyországnak a Habsburgok uralkodása alá egye-
sítésén működtek!

Nem ilyen felsőbb rendű államböleleleti indokok sugalmazták azon urak tollait. Ők pro aris et focis harcolnak.

Ha Magyarország alkotmányának és területének teljes épségét kívívja, ő fogja képezni a birodalom súlypontját.

Pest történetesen 30—40 mérföldre fekszik Bécsről a Dunavíz lementében, s közvetlenül a folyam partján, úgyhogy a ki és a mi a pesti kikötőben van, az ott van a főváros és Magyarország középpontjában. Ezt a Dunát egy európai Areopagus szabadnak nyilvánította; s ha a legyőzhetleneknek hiesztelt hajózási akadályokról bebizonyult, hogy nem éppen oly legyőzhetlenek s a szabad hajózás ígéje lassankint testté válik: ki fogná arra kényszeríteni Európa első politikai és ipari hatalmasságainak lobogóit, hogy miután a vaskapu vizalatti sziklái átvergyűdtek, meg se állapodjanak, míg a Csálókó zátonyaival is megküzdve a Prater végén nem kötnek ki?

Ebből a Pestből, melyben most a puszták fiai oly illedelmelen zajt ütnek körükbe nem tartozó államjogi kérdések felett, idővel még egy kis világ-
városocská lehet, talán még zajosabb találkozási pontja a nyugati és keleti kereskedésnek, a fejlet-
tebb angol és francia s a még ápolásra szorult német iparnak. Avagy nem idemutatnak-e azon előlé-
pések, melyek angol és francia részről tétetnek hazánk fővárosában állítandó ügynökségek végett? A német ipart ugyan nem fenyegeti veszély, mert a szabad verseny, habár rövid átmeneti nehézségekkel, de előbb utóbb meghozza az érdekek önkéntes kiegyen-
lítését.

De mi lesz Bécs városából?

A „Vaterland“ különben, mint tudva van, alkotmányos újjászülésünknek nem valami hő barátja, alkalmasint a fejére koppintott a szegnek, midőn egyik közelebbi számában kikelvén a centralisták tulságai ellen, így szól:

„Mi igen megfoghatónak találjuk, hogy holmi bécsi ügyvédek és tudósok agyában ily (összpontosítási) nézetek és irányzatok forognak. Nekik kívánniok kell, hogy Bécs egy osztrák Párisá tévessék; akkor ők nevezetes emberek lesznek s hirlapjaik virágozni fognak.“

Hinc illae lacrimae.

1848-ban lehetett polgári háború, de ma már nem lehet.

I. A közelebbi balázsfallvi és fogarasi, s más hasonló tüntetések azokat, kik a 48-beli polgárháború iszonyatosságait átéltek, aggodalommal töltötték el; s az ember akarát-

lanul is két kérdést tűz ki magának: honnan volt lehetséges azon polgári háború, midőn az urbéri kötelék törvény által eltörölve, s a jogegyenlőség nemzet, nyelv- s vallás-külömbőség kimondva valának, és midőn a nemzet a maga alkotmányos jogainak már gyakorlatába lépett vala? Szükség azért a 48-beli polgári háború eredeti okait, a mennyiben az hirlap útján történhetik, megvizsgálnunk egyfelől; másfelől azon körülményeket kiemelnünk, miknél fogva mi a polgári háború megújulását lehetneünk tartjuk.

Az első és legfontosabb ok mindenestre a bécsi kormány féltékenysége keresetű. Ugyanis Erdélynek Magyarországgal viszonti egyesülése által, egy nagy és szabad nemzeti életnek alapköve tétetett vala le; mi a centrál és abszolút elvű bécsi kormánynak sehogya sem tetszett; mert így Magyarország szabad kormány, s a maga alkotmányos jogainak tetteles gyakorlata mellett csak növekedhetik; Ausztria ellenben a maga abszolút rendszere mellett csak sülyedhet vala, midőn—mindamellett, hogy Magyarországot mint provinciáját tekintette, s azt az örökös tartományok érdekében kizsákmányolta—már hanyatlásnak indult volt; mit bizonyít a többek közt az, hogy államadóssága dacára a több rendbeli deválvációnak és annak, hogy magát Franciaországgal a háború költsége czime alatt tetszése szerint megfizettette vala, 1848-ban az ezer milliót felyülhaladta volt, és az, hogy gyengesége érzetében a titkos kémrendszert vette volt segítségül. Az abszolút bécsi kormánynak tehát a szabad Magyarországot az unio széttépése, s a nemzet elgyengítése által az egységes Ausztriába bé kellett kebeleznie; mi czéla legalkalmasabb volt a rég élesztett polgári háború. Magyarország elnyelésének eszméje nagyon régi a németek fejében; ott kezdődik az, hol I-ső István burgundi Gizelát Magyarországra bébozta, és nővérét Wilhelm burgundi hercegnek nöl adta; ezen házasságok és az által: hogy I-ső István a keresztény papokat többnyire Németszágból hozta, a németek a magyar ügyekbe bé kezdettek folyni, mely befolyás már I-ső István s különösen következő, e Péter uralkodása alatt (kit ismét azon német befolyás ültetett vala a magyar királyi székbe) már keserű gyümölcsöt termelt; Magyarország a német császár hatalma alá akarván terelni. Magyarország szabad, lélekben testben erős ország volt, azért a németek politikája ezen ország elgyengítésére, s az ebben rejlő erők elfojtására irányult. Ezen politika a magyar nemzet szellemére, s olykor olykor fegyvere élén hajótörést szenvedett ugyan, de azt azért a németek soha fel nem adták.

Határozottabb jellemet öltött ezen elnyelési politika I-ső Ferdinánddal, ki épp ezen politikából, dacára megválasztása előtt tett ígéreteinnek és az általa szentesített 1537-beli—57—1546-beli 2—8 1547-beli 22. t. czikknek, valamint következői is lakását Magyarországra soha át nem tette. A mohácsi vész és azon körülmény, hogy az ország keleti része Erdélyvel együtt a János király hűségén maradt, s így az ország a két király közt két részre szakadt, ternő volt a németek kezében: bírták már a nemzet romlásának legbizonyosabb feltételét, a szakadást; s lehetőnek tartották, hogy előbb a Ferdinánd hűségére tért Magyarországot, később aztán a külön maradt részt Erdélyvel együtt bécsiphetik a szent birodalomba. Innen számozott az, hogy I-ső Ferdinánd, valamint következői is nemcsak semmit sem tett Magyarországot a törököktől megszabadítására, sőt közvetőleg elősegítette a török uralmat Magyarországon, a magyar nemzetet abban, hogy erejét összeszedje, s a törököt kiverje, mindig gátolván s hogy több esetet fel ne hozunk, ki nem tudja azt: hogy Montecenui császári hadvezér a Zrinyiek végvárait lerombolta, s a töröknek Magyarországon utat nyitott? ki nem tudja, hogy Sziget ostromát, s a Zrinyi Miklós halálát egy 40,000-ból álló császári had, alig egy pár mérföldről összedugott kezekkel nézte. Így a német barátok azt eszközölték: hogy a török Magyarországot 145 évig rongálta. A mohácsi vész nagy volt ugyan, de nem nagyobb mint a várnai, s eredményére nézve sem lett volna nagyobb, ha az ország Ferdinánd és Zápolya közt meg nem szakad, s az által a töröknek a beavatkozására út nem nyílik. Magyarország ha mágára hagyatik, esztendő alatt kiverte volna a törököt; így azonban folyt a sok vér, fogyott a nemzet, s mind hiában. A császári kormány erkölcsileg is megtámadta Magyarországot, megtámadta alkotmányos szabadságát (mit a török az általa birt részekben nem bántott) s tán sikerült volna azt végkép elnyomni, ha Erdély, Bocskai, Bethlen Gábor és I-ső Rákóczi György alatt vissza nem szerzi vala. Megtámadta becsületünket és jó hírnevünket, s az irántunk gyűlölséget még az iskolákba is bevitte, a hisztóriát meghamisította, s volt német író, ki minket az ördögöktől származtatott, s volt ki bosszankodva kiált fel: „hogy a civilizált Európa ezen ázsiai hordát (a magyart) még mindig eltűri“, hát a Caraffa-féle eperjesi s más hasonló mérszárlások nem azt tanúsítják-e, hogy a császári kormány a maga gyűlölségét irányunkban még a böhérokba is beoltotta? A hisztória feljegyezte: hogy I-ső Leopold alatt a császári kabinetben még azon eszme is megpendült volt, hogy a magyar fajt ki kell irtani, mely terv nem a civilizált német szívek szelid érzeménnyel, hanem kivihetlenség gondolatján mult el.

A mint a török gyengült, s kiveretésének ideje megérkezni látszott, a császár megint nem úgy állott az ügyek élére mint magyar király, hanem mint a szent birodalom császára; így folytatta a háborút, így kötötte a békét. A czél a volt, hogy Magyarország felett fegyverjogot érvénye-

sítsen. Azonban Erdélyt, mely akkor külön állott, úgy követte mint magyar király, Magyarország kiegészítő részét; mint megtesztzik a többiek közt a Leopoldi hitlevél bevezetésének ezen szavaiból: „supremi nostri regii muneris . . . esse dignovimus charissimam hanc Transylvaniae regionem, jam a seculis Incolyto nostro Hungariae Regno assertam magis magisque veluti animam nostram amplecti.“ Azonban a kétfelé szakadt ország viszonyi egyesülését éppen nem sürgette, ellenben abszolút rendszerének magvait, már a vérdalom elfogadása feletti alkudozások folyama alatt Erdélyben is elbintette; erre mutat az, hogy egy császári sereg Balázsfalvánál, s így az országgal élelmezett, erre mutat az, hogy a még 1686-ban megállított, s elég biztosítékot ígérő hitlevelet csak 1691-ben, s ekkor is sok sürgetésre, s oly clausulákkal ellátva adta ki, mik az alkalmányos életet nagyon ingatagá tették, ilyen a 8-dik pontba becsusztatott clausula, miszerint a megyei, székely- és szászszéki és városi tiszték királyi megerősítés alá rendeltetnek és így a császári kormány kegyelmétől függővé tétetnek stb.

Ezen Leopoldi hitlevél, s az azt pótló alvincziféle válasz (alvincziana resolutio) Erdélynek annyira mennyire alkalmányos életét biztosította ugyan, de a családások itt is hamar bekövetkeztek. Innen a reunio eszméje mind a két részországban felmerült, s 1791-ben a 6 és 16-dik t.-czikk által nemcsak elvileg, de sok tekintetben gyakorlatilag is kimondatik; a 6-dik t.-czikkben ez olvastatik: „eundem altatum Imperatorem, et ejusdem successores, qua legitimis Hungariae Reges in principes suos adoptaverit“ ismét: „tam sua sacratissima Majestas, quam seunturi ejusdem ex Augusta Domo Ausztrica successores, qua legitimis Reges Hungariae Transylvaniam, tanquam ad sacram Regni Hungariae coronam pertinentem eodem cum Hungariae Imperii, et successionis jure tenebunt“ a 16-dik t.-czikk pedig ugyanezen alapon Erdély lakóit Magyarországon, s Magyarországot lakóit Erdélyben állapított szerinti honfának ismeri el.

II-dik Leopoldnak, ki az 1791-beli országgyűlést Magyarországon is Erdélyben is összehívta volt, s ki első volt a Habsburgházbeli királyaink közt, ki az ország sereimét jóhiszeműleg orvosolni akarta, rövid uralkodását I-ső Ferenc hosszu, s a császári kabinet hagyományos elnyomó politikájára visszatérő uralkodása váltá fel. Mindamellett a Ferenc uralkodás forduló pontját képezi alkalmányos nemzeti életünk kifejlődésének. Ekkor ismét bebizonyítja a magyar nemzet, hogy nem szolgálja felelem köti urához, hanem egy szabad nemzet büszsége királyához, s a törvény szerelmé; ugyan is míg a bécsi nép, melynek mindegy volt akár Ferenc, akár Napoleon császárnak fizesse az adót, s a francia megszállás alatt szintűg közömbösön bálozott, mint máskor tévé, addig Magyarországon, melynek királyja veszelvényben forgott önként sietett annak védelmére, mit előbb Mária Theresia alatt, s lehetővé tette Ferencnek egy tízenöt éves háború kitartását akkor, midőn Poroszország három nap alatt elbukott. Ekkor vett határozott irányt az irodalom, ekkor panaszkodt Berzsenyi, ekkor születtek a kisleludi regék, telve hazaszerelmmel, ekkor látott világot Zalánfutása, Cserhalom stb., ekkor kezdett írni, beszélni és cselekedni Széchenyi, ekkor döngött a törvény mellett mind Erdélyben mind Magyarországon Wesselényi, a jogegyenlőség, s az erre vezető útak: egy jó urbéri törvénynek magasos eszméje e korban fogamszott, s a reunio mint nemzeti életünknek sine qua non-ja megint felmerült, hát az akademia, s a nemzeti színház nem e korban születtek-e? Tóth László.

Észrevétel Fejér Mártonnak Haynald Lajos beszédének egy pontjára tett észrevételére.

Valamint nincs, nem is lehet szándokom a szóban forgó beszéd védőjéül föllépni, úgy távol vagyok azon gondolatától, mintha Fejér Márton urat az igazság szereteténél valami egyéb vezette volna észrevételének megítélésére, a miért is a „Siebenbürger Bote“ amaz utolsó eljárást, miszerint azon állásának bebizonyítására, hogy Haynald püspök ő nmlga beszédje senkit sem elégitett ki, Fejér Márton urra is hivatkozott mint magyar részről tanúságra, a póknak még a virágból is mérget szívó természetével ugyanazonosítom. Szó nélkül azonban említett észrevételét még sem hagyhatom. Röviden is megmondhatnám ugyan, hogy Fejér Márton ur abban tévedett, hogy az „aristocratia“ a „förenddel“ egynek veszi; de a kitűnő beszéd fönségének és tökéletességének érdekében Fejér Márton ur észrevételének tarthatlanságát bővebben is kimutálni megkísértem.

Hogy Erdélyben a magyaroknál és székelyeknél az aristocratiai elem a tulnyomó, az nemcsak jogilag, hanem tényleg is áll. Lássuk előbbször is a székelyeket.

Dósa Elek „Erdélyhoni magyar magánjogtana“ 150-lapján ezt olvasom: „A nemesek közé számlálhatnak e) minden székelyek (H. K. 3. R. 4. cz.)“ „Jogilag tehát minden székely az aristocratiahoz tartozik. De tényleg is; hisz ki nem tudja, hogy a magyar vármegyékre kiköltözött székelynek elég volt székely eredetét bebizonyítani, hogy a nemesség minden praerogatívával élhesen? Térjünk a magyarokra.

Azon körülmény, hogy Kolozsvár, Enyed s részben Torda is szász eredetű; hogy a sok Tauffer, Winkler, Bauer és más német hangzatu feliratok a boltok fölött és sok iparos házán most is szinte német szint ad Kolozsvárnak, bizony nem kis argumentum püspök ur azon állítására, hogy a polgári rend nevezetesebb része más nemzetekből elmagyarosodott egyénekből támadott. Ide járul még az is, hogy nem egy magyar iparos házában most is látható nemes levele.

Midőn tehát püspök ur ő nmlga azt emeli ki, hogy Erdélyben az aristocratia a magyar és székely elem, a polgári rendet a szász elem, és a föld népet a román elem képviseli tulnyomólag, bizonyosan esze ágában sem lehetett azt állítani, hogy nincs magyar polgár, nincs román nemes.

Hogy pedig a nemes is az aristocratiahoz tartozik, azt maga Fejér Márton ur is elismert, midőn így szól: „a

gróf, báró és a nemesség bármely osztálya egyenjogu és közöttük jogi különbség nem létezik.“ Ha tehát a nemes — förend, ha — miként F. M. ur maga mondja — „ott — t. a Székelyföldön — úgy szöve az egész, az elsőből le az utolsóig, tökéletes egyenjogu székely nemes ember;“ akkor püspök ur azon állítását, hogy Erdélyben a magyaroknál és székelyeknél az aristocratiai elem a tulnyomó sat, becsusztott tévedésnek mondani nem lehet.

Végül, ki figyelemre veszi, hogy a magyar és székely elem testestől lelkestől az unio mellett van, könnyen megérti, hogy püspök ur ő nmlgának akkor, mikor a szász elem sok dicsérendő tulajdonait kiemelve, szándékában sem volt azt a magyar és székely kisebbszámú polgárok rovására tenni; hisz ezeknek nem csak szorgalmáról és műveltségéről, hanem rendíthetetlen hazafiságáról épp ő nmlgának is kedves alkalmak voltak meggyőződhetni.

V. K.

Kolozsvárváros, jul. 9-én tartott közgyűlésében város gazdája lett Balog Pál, határfelügyelővé Lőrinczi Mihály szavazattöbbséggel rendes választás után. Arvai pénztárnokká Buczy Sámuel, ellenőrré Zattler Mihály; szegények pénztárnokává Gyulai Ferenc, ellenőrévé Pásztor István közfelkiáltással azon jegyzőkönyvileg kifejezett óvás mellett, hogy ezen eljárásból a választási jog korlátozására soha semmi hátrányos következtetés ne vonathassék s ha a közgyűlés avagy csak egyetlen tagja is kívánná a tisztviselői állomások bármikor törvényszabta titkos szavazás útján töltessenek be. A kir. főkörmányszék azon rendelete, melyben tudatja, hogy a törvényes királyi tábla jövő augusztus 21-én megkezdendi működését, kihirdetett. A gyűlés egyéb tárgyai csak kebléi érdekelték. De ki kell emelnünk egy jó hatású közbejött erélyt. Helybeli parancsnokló tábornok Schneider ő mlga egy hozzá érkezett távirat tartalmát, mely szerint ő Felső az országgyűlés feliratát vívó küldöttséget tegnap ünnepelesen, huszárezredesi egyenruhába öltözve fogadni, s magyar nyelven mondott reményt nyújtó szavakkal elbocsátani méltóztatott, a gyűlés folyama alatt közölvén polgármesterünkkel, ez kellemes kötelességének tartotta azt a közgyűlésnek azonnal tudomására juttatni.

A városi tanács július 10-diki ülésében szolgabírókká választottak: Bán István, Antal Mihály, Rischányi János, Székely Márton és Henczenberger Ferenc. Első rendőrségéddé: Puskás József; másodrendőrségéddé: Tomka Jenő. Szállás- és fuvarbiztosá: Kristó Lajos; 2-dik adótitkár: Mák Ferenc; adóhivatali írnokká: Schell Mihály; szállás-hivatali írnokká: Bánya Samu. Rendőrségi írnokká: Gyulai László. Pénztári írnokká: Balázs József. Tanácsírnokká: Fenesán János, Bagdi István, Székely Ádám, Miller Sándor, Bogdánffy Gábor, Pap Károly, Bági Endre.

Torda, jul. 3. — Tordamegye jun. 26-dikán tartott közgyűlésének jegyzőkönyvét, miként ígertem — közlöm. A főispáni megnyitó beszéd, a közgyűlés s általában közügyeink ez idő szerinti ezen jeles okmánya minden tekintetben elől áll. Közlöm a mint következők:

„Tisztelt közgyűlés! Minden alkalmány, mely valaha népet a hatalom és önkény ellen meg tudott védeni, csak az idők lassu folyamán át fejlődhetett. A hol az alkalmányos élet mesterségesen fejlesztett ki s az alkalmányos formák külföldi divatárúkként hoztak be, ott politikai szabadság, ott valódi alkalmányos élet nem volt.

Hála a gondviselésnek és ősünk bölcsességének, a magyar alkalmány ezredével keresztül felejt ki oda, a hol most van; és épen azért olyan mély gyökeret vert a nép szívében, hogy azt onnan kitépni teljes lehetetlen.

Az alkalmány oly hatalmas alapokon nyugvó erősség, mely a nép növekedő igényeire, józan követeléseire képest időről időre czélszerűen tágitthatatik s mind untalan erősítettik.

A magyar alkalmánynak 1848 előtt meg volt azon nagy hiánya, hogy a magyar korona alatt élő népek némely osztályait az alkalmányos jogok élvezetéből kirekesztette. De 1848 törvényei az eddigi nagy hiányt jóvá tették, kimondatván bennük a törvény előtti egyenlőség, minden nemzetiség és valláskülönbség nélküli jogegyenlőség.

Ez általános politikai elv törvénynyé emeltetett ugyan, a nélkül azonban, hogy a részletes alkalmazás és életbeléptetésre alkalom nyílt volna; s ez az oka annak, hogy meggyőződéseink napjainkban országszerte oly zajosok s néhol oly ingertültek.

De ezen mulasztásért az 1848-beli törvényhozást vádolni méltánytalanság volna, midőn az események rohanó hatalma által annyi nemes akarat, annyi erő és őszinte jó indulat lánz tetetlenségé kárhoztatva.

A lezajlott véres események után uralmát korlátlan hatalommal megkezdett s 12 évig folytatott kormány alatt az alkalmányos formák merőben félrevetve, az 1848-ban kimondott nagyszerű eszmék és szent elvek részletezése s életbeléptetése országgyűlések hiányában teljes lehetetlen volt. És e hátrányon most megyeileg segítni viszont merő lehetetlenség; az ily ügybeni intézkedés hatáskörünkön kívül állván.

Ezen tárgy körüli, különben is ezéla nem vezethető vitaközlések csak zavarnák az egyetértést s egymás iránti rokonszeret, a melyekre napról-napra több szükségünk van. Hagyjuk hát e fontos tárgy eldöntését illető helyére s a magunk körében a törvény korlátain belül igyekezzünk eleget tenni a méltányos igényeknek, a különböző nemzeti-ségi igények jogköreinek megszabását s teljes életbeléptetését várjuk el a törvényhozástól, mely ezt egyedül biztosíthatja számunkra.

Polgári kötelességeinknek a jelen viszonyok közt csupán úgy tehetünk eleget, ha kölcsönös támogatás és egyetértés által a jó rend, nyugalom s biztonság megzavarhatlansága felett öröklünk.

A jelenleg folyamatban lévő országgyűlés a nemzeti jogos igények kielégítését egyik legelső teendőinek ismer-

vén el, ennek mielőbbi megoldása feletti oajtását a felső-bez intézett feliratban is kifejezte s az előleges teendők elintézése végett egy 17 tagból álló bizottmányt is nevezett már ki, mely a törvényhozás elébe minél hamarabb kész javaslatot terjesztessen elő ez ügy mindnyájunk által oajtott s mindnyájunkat kielégítő megoldására.

Meg vagyok győződve a felől, hogy e szent ügybeni oajtásaink, ha általunk gördített elbárinthatlan akadályok útját nem vágják, mielőbb teljesülni fognak.

Addig is lebegjen felettünk mindvégig a kölcsönös egyetértés s testvéri szeretet és ragaszkodás szelleme, mely-lyel a közös szenvedés kárpótlásul megadotta eddig, ez annyi inséget kiállott szegény haza minden népeit. Tudom én, hogy a régi sebek felszaggatása s a régi iszonyu jelenetek előidézése oajtott dolgot volna azok részére, kiknek fölöttünk állhatása csak közös elcsitunkkal lehetséges. De a nép sokkal józanabb és becsületesebb, hogysem ily alávalóság eszközévé silyedjen. Ha azért szenvedett volna, hogy önkán ennyit ne tanuljon, nem is volna érdemes jobbléte, mint a minőből most minden erőnkkel kibontakozni közös oajtásunk. S miután teljes bizalmunk a becsületes nép jóra törekvő békés szellemében, elvárjuk a vezetőktől is, hogy hiú ábrándok s kétes czélokért kockára nem teszik az egye-sek és családok nyugalmit; s azokat a kik magokat vezet-tetni engedik általuk, sem jozanságuktól, sem becsületessé-güktől eltántorítani nem törekszenek.

Ezt oajtjuk, kívánjuk és megvárjuk mindenkitől köz-jölétünk és szabadságunk érdekében!

Minekutána ezen jeles főispáni megnyitó beszédet a közgyűlés elfogadta s jegyzőkönyvbe iktatni meghatározta. Vajda Samu román eredetű polgártársunk csinos magyar beszédben azon oajtását fejezte ki, hogy a főispáni megnyitó beszéd román nyelven megmagyaráztassék. Ezen oajtás teljesedését főkörmányszéki tanácsos Lázár Sándor annak román nyelven megmagyarázására felhivatik. Mit is a közgyűlés többszörös tetszésnyilvánításai között értelem-és érzelmdús előadással teljesített.

Gr. Bethlen János indítványozza, minthogy alkot-mányos életünk egyik alapvonala az, hogy tetteinkben egy-mint beszédeinkben a nyilvánosság ellenörködése által áll-junk; s nem levén elég az, hogy a mi itt benn történik, az csak a falak között nyomtalan hangozzék el, ennélfogva hogy tudhassa a nép ott künn, mi történik itt benn, jónak látna, ha a beszéd román nyelvre is lefordítva kinyomatnék és a nép között sokszoros példányokban kiosztatnék. Any-nyivalunkább, mivel meg van győződve, hogy a reactio szün-telen működén, mindeu tetteinket, minden savainkat félre-magyarázzák.

A közgyűlés az indítványt méltányolván a főispáni megnyitó beszédet magyar és román nyelven kinyomatni meghatározta és azokat járásonként több példányokban ki-osztatni elrendeli. (Folyt. következik.) Sz. L.

Felvinczváros mult hó 19-én kezdve tartott köz-gyűlésében szervezte magát az 1848: XXIII. t.-cz. alapján Aranyosszék id. főkirálybírája Beldi Gergely ő mlga, mint kormányzséki biztos vezetésre, alatt. Főbíró lett Magyar-i György, jegyző a szótöbbséget nyert Szilágyi Istvánnak nagy becsületére vált, s az egész közönség méltánylatát ér-demlett, igen szzerű nyílt visszalépése után Kovács Ká-rolly, tanácsosak Magyar Ferenc, id. Szilágyi István, Ta-kaes István, Kovács M. János, Gyulai András, Balog Elek. Arvaszéki elnök Magyar Efraim, arvaszéki bíró Szilágyi István, jegyző Bálint József, pénztárnok Magyar R. Ferenc, szónok Magyar Pál, ki a közbizalom által reá ruházott ezen hivatalt csak azon feltétellel fogadta el, ha az azzal járó fizetéssel a még fennálló hazai törvénykönyvek hozatnak meg a tanács számára; a voltak az 1848-beli felvinczi csa-pás alatt mind elpusztulván a levéltárral együtt. Miután pe-dig az országos codificatio és új törvények által azok fe-leleslegessé válnak, neki mint historiai emlékek vissza-adatnak. Kovács Albert.

Brassó, június 30-kán. — Hetek teltek bár el a vég-zetnek ama sötét perce óta, mely a magyar nemzet, a köz-szabadság egyik valódi bajnokának, gróf Teleki Lászlónak elcséttel megrendíté a hazát; és a seb mégis oly vérző, oly új, hogy a fájdalom még nem ismer egy szelidebb hangot, a szív még nem talál egy vigasztaló szót. . .

Tegnap Sz. Péter és Pál apostolok napján tartottunk gyásztiltszetelet Teleki László emlékének. Megnyíró az itteni magyar kaszinó volt, résztvevők: a város és vidék minden színezett lakosságából.

A bolonya-külvárosi kisded magyar luth. templomról búsan lengett a kaszinó fátvolyozott magyar zászlója, a mi-dőn reggeli 8 1/2 órakor egy pár kis harangoeska sirta szét a jelt, mire a magyar kaszinó igazgató Beldi István ur — a sokat fáradozt ünnepély-rendező — vezetésre alatt; a tks városi és kerületi tanács 5—6 tagja által — kik között azonban az egyetlen magyar születtűli tanácsost nem láttuk — képviselve; továbbá a lelkes szász ifjúságból alakult „Schützen-Verein“ számos tagja s a román kaszinónak is (ha így szabad venni) néhány képviselője testületileg jelen-tek meg. A gyászközönség többi részét néhány vidékbéli magyar család, a helybeli kath. papság és szép számú, több-nyire magyar polgárság s jobbadán nők tették. Az itt lakó egy pár főbbrendű magyar urbólgy számára fenntartott pad turesen maradt. A barcasági magyar luth. papságból egy sem volt jelen, valamint a helybeli tiszt. ur sem, ki az ün-nepély előtt éppen 3 nappal hosszas szabadságidőre kény-telen volt elutazni.

Ekként összegyűltve, megzendült az első templomi gyászének s utána Dalmady Győzőnek Teleki halálára írt költeménye: „Suhog az ostor, jaj minékünk! . . .“ melyre a fáradoztalan ügyes karmester Kaczár Ferencz írt egy me-gható gyászzenét. E bú és néhol kitörő hangok szívzaklató benyomása alatt felállott helybeli ev. ref. pap Molnár János és könyörgött a népek istenéhez, engesztelve a sulyosan reánk nehezűdött atyai feddő kart. . . Inája tiszta hazafi lel-kének tükre volt, mely most egész mély és sajgó fájdalom-mal könyves szemébe ült ki; s elég volt föltekinteni e va-lódi lelkesnek bánatos halvány arczára: hogy a ki vele érzett,

vele sirjon s imádkozzék... a migmen mint visszafajított s felszabadult lélekzet felsőhajított az ének: „Szánd meg Isten a magyart!...” Mely eget víró könyörgésünk véghangjánál szöszökre lépett a szomszéd Háromszék közkedvességi s vágyva hallgatott bitszónoka zagoni ev. ref. pap Demeter Sámuel, ki a rendező kaszinó kérésére valódi hazafi készséggel a dícsőült nagy halott felett szónokolni, nem csekély fáradsággal megjelent és — nem hallgathatom el — még utiköltségeinek megtérítését sem fogadta el. Remek beszéde, melyet lelkes előadása még inkább emelt, nemcsak kimerítő feladatának tárgyát, hanem magával ragadta a honfi lelket az édes haza nagy multjának fényes és gyászos emlékein keresztül a válságos jelenig, s itt gyújtja fel abban a csalhatlan reményt, hogy e hazának szabadnak és boldognak kell lennie a történelem tanai s az örökigazság következtetésére. És a midőn a honszerelméről, az emberi kebelnek eme legmagasabb érteleméről szólt: magas lelkesültségben dobogott fel a szív, és bizonyos: ha tán lett volna jelen olyan, ki a haza boldogságát nem ezen egyedül igaz értelemben, nemzetsége, élete felett szereté: el kelle pirulnia lelke sötét mélyéig, mint nem méltó, a világ leg-szebb hazájának gyermeke lenni... A zárszónál még egyszer megsirattuk a magyar nemzet korán letűnt egyik vezérességét, a közszabadságnak legnemesebb, leglovagiasabb merész bajnokát és a jó Isten tudja hányadik martíráját...

Fájdalom, kétség, és reménytelől zaklatott szívek mélyéből felzendült ekkor a mi bűvös énekünk a „Szózat.” Énekeltük pedig ezt, valamint a többiek is zenekarkísérettel az itteni száz dalarúd lelkesebb, mintegy 40 tagjával egyetemben; és a miként énekeltünk, úgy együtt is éreztük, hogy „A nagy világon e kívül nincsen számunkra hely...” A templomból kijöve némán szorított kezét a lelkes száz ifjúsággal, s e kézzorítás minden hivatalos konferenciánál erősebben mondta: hogy itt visszalépésről többé szó sem lehet...

A damoclesi kard fejtünk felett függ, vérzik a haza teste mindenütt... itt is fájnak, remegnek a szívek. De csak hadd vérezzék, hadd fájj a ki magát a jövőért is!... mert most elbirjuk, vagy soha többé...

Cserhalomtáj, jul. 1. — A mult hét nálunk végeztérte vala. Hétfőn Beszterezén a postamesteri istálló híjából keletkezett tűz által egy pár óra alatt 51 ház s anynyi melléképület lett a lángok martaléka. A tűz leghihetőbb oka a cselédek gondolatlansága. Maga a postamester ur elég erélyvel bír ugyan a cselédségre felügyelni, de nem ártana ha hason erélyt kezelte is tartana. Kiemelendőnek vélem, hogy a cs. kir. katasztrál hivatal egyéniségei elég ügyesek voltak a hivatalos irományokat megmenteni. Valóban azok használható irományok alkotmányos állásunkban is. De dicseretere válik Láng Dániel ügyvéd annak, hogy saját jai-va megmentése felett előnyt adott a nála levő peres iratoknak s azok szerencsés megmentését eszközölte.

Nálunk ez év véghetetlen szárazsága. Május 22. és 23-án volt a hó elmentése után egy pár óra eső, aztán június 15-én kevesebb, de a mult pénteken d. u. 4 órakor délkeletről fellegek rohantak elő s jött zivatar, minőt élő emberi korunk nem látott. A szélroham Ufjában levetette a luth. templom fedelét, le a fedelet gróf Telekiné 20 üles istállójáról, melynek csak szénát felrakó ajtaján furódott be és több mint 30 épület maradt fedél nélkül; egy pár teljesen derekastól összeroskadván. Hasonló kárt okozott az épületekbe Sárvar, Kerlésen, Keresztúron s Szt. Andráson. Körtört 6 távirda oszlop. És mennyi a sok temetőtlen, a kirtört s gyökereitől kiszaggatott élő s kivált gyümölcsfák száma. Cserhalmon egy óriás nyár s határán egy századok zivatarait átélte cserfát tépett ki óriás gyökereikkel. Keresztúron egy pitvből a tűzet ragadta ki s dobta a fedélbe, melyen kívül hogy több ház nem égett el a rögjön rákövetkező zápornak köszönhető. Azonban nemcsak a szél, roppant károkat okozott a szél rögjön követett jégeső, mely oly kálantosan kóborolt. A szeretet legjózanabb és szelidebb elvein alapult erélyi kölcsönös biztosító társaság nem csekély értékben is van érdekelve. Főbb oka pedig ennek az, mert vidékünk elég értelemmel bír felfogni a kölcsönösség elvén alapult biztosító társaság minden mások feletti elsőbbségét, habár mi ezíra név s tekintélyek zománczával ékíték is azok.

Néptünk a megyei élet határi közt csendes, nagyban meg is elégedett. Már csak az mekkora áldás, hogy nem kell minden semmisségért a cs. k. hivatalokhoz nyargalni s kivált birtokháborítás eseteknél, hol a peres felek egyikének egy tehene ára legalább okvetetlenül beégett, midőn most a már nemcsak „festett kép” bíró mind eligazgatja azokat s a mit nem birna, kijön a szolgabíró s bevégzi.

De mielőtt levelemet bevégezném, meg kell említenem, hogy gr. Haller Ferencz tábornagy ő nmaga közelebből maga római hitű a máte hely. hitű egyháznak iskola építésre 60 frt, az egyesület g. h. román egyháznak szinte 60 frt, az örinek pedig 20 frt s a moriezinak szinte 20 frt kegyeskedett mind o. ért. ajándékozni.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Sietve értesítjük olvasóinkat, hogy Kolozs-megye főispánja folyó hó 13-kára azaz a jövő szombat rendkívüli bizottmányi gyűlést hív össze.

— Az erdélyi kölcsönös jég- és tűzkármentő társulatul jul. 8-ig 2.171.780 frt értékű vagyon biztosított tűz 1.187.709 ft jégkár ellen. Ide számítva a mult évről áthozott folyó tűzbiztosításokat 4.160.154 frt értékben, az egész biztosított összeg 7.519.643 frtot tesz és így most az év közepén alig egy millióval kevesebbet, mint tavaly az év végén. Örömtünkre szolgál ezen emberbarátias elvű és jól kezelt intézet folytonos előhaladásáról értesíthetni t. olvasóinkat és figyelmeztetni, hogy vagyonait mint igazságos és méltányos eljárásról legjobb hírből álló társulatul biztosítsák.

— Mint lapunk f. évi 53-ik számában említettük volt, a kolozsvári nyomdászok elbetegesedett társaik fülseglésére egyetlet alakítottak s gyámoltatására hitták fel a t. hazafiakat. Az egylet pénztárába eddigelő a következő adományok jöttek be: Kolozsvárról: gr. Aubin Kolosyné 6 nga 4 ft, gr. Kemény Samu 4 ft, gr. Gyulai Lajos 2 ft, gr. Lázár Miklós 2 ft, b. Orbán Balázs Lengyelfalváról 2 ft, gr. Eszterházi Dénesné 1 ft, b. Bornemisza János 1 ft, gr. Klebelsberg 1 ft, Streicher Mihály 1 ft, ft. Kriza János 4 ft, Kövári László 4 ft, Kövári Mihály 1 ft, m. Kedves István 1 ft, ft. Fekete János 1 ft, ft. Raffai János 1 ft, N. N. 2 ft, Egy nő 1 ft, Karacs Teréz 1 ft, Gáll János 1 ft, Kárvázi Gyula 1 ft, Egy valaki 1 ft, Czink Pál 1 ft, Drenkó András 1 ft, Hancz György 1 ft, Valler József 1 ft, ft. Horváth Pius 50 kr, ft. Ágoston K. 30 kr, Bojtha József 50 kr, Ajtai László vendégül 1 ft, Wolff János 2 ft, Bartha P. 50 kr, Bernard Dani 1 ft, Nessenfeld 50 kr, Turner István 50 kr, Florián Antal 50 kr, Bójtke Máté 30 kr, Aszlán János 50 kr, Schönbach Mihály 1 ft, Burekardt Róziája assz. 50 kr, Burekardt Mária öz. 1 ft, Burekardt Károly Baróthról 50 kr, Bothos István 1 ft. Egy szegény legény 1 ft. Egy más 1 ft, N. N. 1 ft, dr. Szombathelyi Gasztáv 1 ft, Mike János hidelvei tanító 1 forint, Czirkák Samu 1 forint, Simó Ferencz 30 kr, Hiemesch György 20 kr, Bodó György 42 kr, Sallai István 30 kr, Rinyák József 50 kr, Stark József 1 ft, Ulrich József 50 kr, Zathler Mihály 1 ft, Fries Aroné 40 kr, Béni Samu 20 kr, Izay 20 kr, Barta Jós. 20 kr, E. G. 20 kr, P. M. 30 kr, Szőke Péter 20 kr, R. T. 40 kr, Egy emberbarát 20 kr, Széliga József 50 kr, Tauffer József 50 kr, Kirschner 10 kr, Bogdán Péter 30 kr, Székely Márton 30 kr, Zeyk Lajosné 20 kr, Grauné 10 kr, A. L. 10 kr, 34 névtelen összesen 12 ft 28 kr, Császár József Baróthról 1 ft, Józsa András Vargyasról 20 kr. — Összesen 81 ft 40 kr osztr. értékben. A fenneklített egylet kedves kötelességének ismeri a t. cz. adakozóknak ezennel nyilvános köszönetet mondani. Ily adakozásokat e lap szerkesztője is elfogad a hazafias adakozók névsorának és adományainak közlése mellett.

— Szathmár városában is megkezdették az adóexcútiót folyó hó 1-jén. Tisztviselők s egyes polgárok házaira 10—20 katonát tettek. „M. O.” szerint túrnek férfiasan és nem fizetnek. Egyesek kárait a község megtéríti.

— Aradból értesítik az előbb idéztük lapot, hogy Sikulán Aczél Pétertől 10,000 frt örökösödési százalékot is követelnek, holott az örökség még per alatt van. A Sikulai kastélyt 70 dísdás tartja megzaválva s a parancsnok alkura hivta fel a tulajdonost, hogy ha a 20,000-ból 1000, vagy tovább csak 100 frtot is ad, a katonaságot azonnal elviszik. De a birtokos rendületlen maradt s most az a híre, hogy 100 gyalogot fognak ráküldeni.

— (Az olasz magyar legio ügyében.) Ez ügyben közelebből két levelet kaptunk, melyet közre adni kivonatolón érdekesnek látunk.

Egyik levél egy konstantinápolyi gyógyszerészről jött, s többek közt így szól: „E napig (jun. 20.) számtalan menekült honfitársaink siettek át Olaszországba. Ez eddig csak megijrt, mert e száguldozókra eddig csak volt némi gond fordítva, de ma, ha jön valaki, az csakis saját erszényét veheti igénybe, különben az uton pusztul el, mert biz itt mi segélyre sem számíthat. Az olasz atyafiak vagy meguntak, vagy látván az ország békétörekvéseit, nem akarnak többet áldozni; legalább addig, míg az országgyűlés együtt van, minden külföldi működés megszűnt s mi teendőkünk sincs.

A másik levél Aczéból jun. 20-ról kelt s így ír: „Az olasz honi magyar segély-hadsereg tisztí állandéka m. e. 70 tisztből áll és Türr tábornok ur felügyelete s Magyarodi alvezetés parancsnoksága alatt Aczéból állomásoz. Hat magyar lapot jártatunk, de mivel a tisztikar egy harmada erdélyi s illeték, megrendeltük az ön által szerkesztett becses lapot is.” E levelet gr. T. O. lovas-századostól vettük.

— A pesti cs. kir. főtörvényszék elnöksége, mely néhány folyó ügy ellátására még működik, felszólította a pénztigyzagatóságot, a nála heverő törvényszéki leletmények (mintegy másfél millió) átadására. A pénztügyi főnökség azonban visszárt, hogy a kiadás csak az 1%-nyi illeték előleges letelede után történhetik meg.

— Bécsi tudósítások szerint ő felsége a m. udv. kancellária előterjesztésére, azon isteniszolgálatot, mely Szent István király napján szokott volt tartani a bécsi kapuczinusoknál, de a Bach-rendszer által meg lön szüntetve, nemcsak helyreállítá, hanem az e célra Mária Terézia által tett alapítványt még szaporította.

— Bécsi lapoknak írják, miként a magyar alkotmányos hatóságok elébe rövid időn egy oly természeti jogi kérdés fog kerülni, melynél nem kis szerep jut a politikának is. Szó van t. i. a Haynau által magyarországi birtokaiból alapítani szándékolt hitbizományról. Haynau végrendelete 1852-ben kelt, mikor még az osztrák polgári törvénykönyv nem volt behozva Magyarországra; tehát a magyar törvényeknek osztrák szempontból sem tagadott uralma alatt. Ugy de a magyar törvények szerint hitbizomány alapítása nemzeti állapot — jelen esetben törvényes honfuitástól. ez pedig a haza iránt szerzett érdemeitől van feltételezve. Sikertől-e az örökösöknek ezen feltételek létezését bebizonyíthatni? !

— Innsbruckból írják: Jóllehet köztudomásra hozottat a helytartó főherceg azon kibocsátánya „hogy ő felsége nem méltóztatott elfogadni azon tiroli paraszt küldöttséget, mely Bécsben egy újabb petitiot akar benyújtani a protestans patens ellen a valláségség fentartásáért,” mindazonáltal a felső inn-völgyieket nem lehetett szándékukból való előállásra bírni, s három szekeren már Innsbruckba érkeztek, honnan a követek Bécsbe mennek. A kérelem első pontja az lenne, hogy Károly-Lajos főherceg méltóztatás a tiroli helytartó állomást ismét elfogadni; s így a valláségség csak második pont alatt, vagy talán elő se fog e petitioton fordulni, csakhogy annál könnyebben nyerhessen kiballagtatást.

— A halottaiból ébredő cseh nemzet jelesbeji folyamodtak a helytartóhoz a végett, hogy egy bizottmányt alakíthassanak, melynek feladata lenne gondoskodni — Havlicsek, elhunyt cseh publicista árva maradt leányának sor-

sáról. Dr. Rieger személyesen folyamodott e tárgyban a helytartóhoz, ki ezen vállalatot támogatni ígerte. — A csehek némi elégtételre veszik, hogy a mi eddig ismeretlen eset, most cseh nyelven is olvasható a felirat — a 10 kros papírgyeken.

— A Mirés-féle pörre nézve, melynek tárgyalása Párisban éppen most javában foly, nem lesz érdektelen az előzményeket az olvasó emlékezetében megújítani. Mires száz meg száz oly részvényt, melyek nem is zálogba, hanem csak megörzéstül nála letéve voltak, már a legközelebbi napon eladott; 1856-ban a legmagasb árfoham idején akár bány ezer nála letett értékpapírt eladott, s erről a tulajdonosokat csak 1859-ben a legalacsonyabb árfoham idején értesítették és e szerint számolt az illetőknek; 56,000 darab Pampeluna-féle részvényt adott ki, holott csak 50,000-et kellett volna a rábizott pénztárból 21,000 darab részvényt vett ki s idegenített el, holott azok még évekig, mint benlők voltak a jegyzőkönyvbe beírva; a számadóknak megtöltötte a látleletben felhozni a 3—4 milliónyi veszteséget, csakhogy költött osztalékról lehessen szó; ezeket s más hasonlókat maga Mires ur beallotta már. Beszélük, hogy Mires ur leánya, Polignac hercegnő, a törvényszéki tárgyalást megelőzőleg minden reggel egy kis levélkét küld atyjához e szavakkal: „Ne jőj dühbe, atyám! Nyugalom! Hideg vér!” S az egzisztáló eddig hiven teljesít leánya tanácsát; de jul. 2-án kijött volna sodrából.

— Bécsben a jözsefvárosi színházban cseh előadások rendezetnek.

— Schuselkától közelebből újabb röpirat fog megjelenni, mely a magyar kérdést tárgyalja.

POLITIKAI HIREK.

— Az osztrák urakházában „csinált,” „antimagyar” tüntetést az angol sajtó szigorú, illetőleg elkárboztató ítélet alá vette. A „Times” erélyes szavakban fejezi ki sajnálkozását egy oly cselekvény felett, a mely nem valami nagy politikai érettségre mutat, s a mely bizonyára nem hathat oda, hogy a kibékülés mivelt Magyarországgal megkönnyítse, már pedig csak az az egyedüli fődolog, ha Austria valóban és tartósan megszilárdulni óhaj.

— Az olasz királyságot a „Morning Post” angol lap szerint a szentpétervári és berlini kabinet rövid időn el fogják ismerni. „Ausztria, mond e lap, kétségkívül nem lesz oly okos, de miután Ausztria többé nem első rangu hatalom, s néhány hónap alatt létezni megszűnhetik (?) Olaszország az ő el- vagy nem ismerése iránt közömbös lehet.”

— Ricasoli beszéde, melyet az olasz parlamentben a kölcsön megszavazását megelőzőleg mondott, s melytől bönegszetünkben kivonatilag ismertetünk, mindenféle megtette hatását, meg a házra, mint a szavazat eredményéből láthatók, s meg a párt- és kormány-közlönyökre is. A „Siécle” turini levelezője többek közt így ír: „Lehetetlen volt meg nem adni a kormánynak a segélyt báro Ricasoli szilárd, elhatározott nyilatkozata után és így a kölcsön csaknem egyértelműleg megszavaztatott. Ezen beszéd, ugy látszik, kijelölte Olaszország hivatását s elosztott minden kételyt. A baloldal megtalálta az embert, a ki programját példátlan merészséggel fogja valóslítani. Ezen beszéd egész esemény, s a kormánynak az osztatlan pártolás által új erőt kölcsönöz.”

— A római kérdésről szólva a „Times” egyebek közt azt írja, hogy: „a pápának körülbelül csak anynyi joga van az egyházi államok birtoklásához, mint a török zultánnak európai birtokaihoz, s a papok kormánya se lehet rosszabb, mint a pasáké. Most azonban valószínű, hogy az ottomán birodalom tuléleni a pápai fejedelemséget. Oka pedig az, hogy első ugy tekintetik, mint politikai szükségesség, míg a másik csak akadály azon célnak, melyet Európa legműveltebb nemzetei szívókn hordanak. A mostani romai udvar scandalumai semmik azokhoz képest, mik Gibbonban följegyezve vannak. Mindamellett a pápa világi hatalma el van itelve s a bukására vonatkozó jóslat irtoztató gyorsasággal és szabályszerűséggel következett be. A babona lehet fegyver az erőszak ellen, de nem az a szabadság és értelmiség ellenében. A hatodik század eszméi nem harszolgatnak a XIX-dik század eszméi ellen.” — Mint Rómából jun. 30-dikáról kelt levelek jelenítik, a 29-dikén tartott tüztjék után némely csoportok „éljen Victor Emanuel!”-t kiáltottak. A csendőrök a tüntetést megakadályozandók közbéleptek, s egy közülük azonnal halálos döfést kapott. A fűtyülés folyvást tartván, a pápai csendőrség a népre lött, s több személy megsebesült.

— Berlinből, jul. 5-dikéről írják: „A „Staatsanzeiger” mai száma az egész miniszteriumtól ellenjegyzett körülbelül ily tartalmu kir. manifestumot közöl: Istennek végzése szerint trónra léptünk, s kinyilatkoztatunk akaratunkat, hogy az alkotmány, s a királyság törvényei szerint vezetendjük az Isten kegyelméből ránk bízott kormányt. Elődeink azon tiszteletes szokást hagyták reánk, hogy a királyoknak trónraléptükkor megadott az örökösödési hódolat. E szokáshoz, mint a korona megsérthetetlen ősi jogához, ragaszkodunk; azonban, tekintetbe véve azon változásokat, melyek a birodalom alkotmányát illetőleg életbe léptek, elhatároztuk, hogy az örökösödési hódolat helyett megújítjuk az ünnepélyes koronázást, mely által I. Frigyes házunk örökösödési királyságát megalapította. A korona szentített, elévülhetlen jogairól, melyekre Isten kegyelméből meghivatunk, a koronázási ünnepély által mindkét országgyűlésünk tagjai előtt, s minden tartományunkból hivandó tanuk jelenlétében bizonyosságot akarunk letenni, s házunk és a porosz nép közötti köteleket megkívánjuk erősíteni. Ennél fogva a királlyal együtt október hóban Königsbergben ünnepélyesen megkoronáztatjuk magunkat, s fentartjuk, hogy a koronázás létesítése, valamint a visszatérőnkor Berlinbe leendő ünnepélyes bevonulásunkról a további rendelkezéseket megtegyük.”

— Az új török zultán folytatja a házi reformokat. Az elhunyt zultán legidősebb fia rangjához illő háztartással pasává nevezetett ki. A többi gyermekekről szintén gondoskodva lesz. A Syria szervezetét illető rendszabályokra nézve a trónváltozás által módosítás nem történik. Duad-Effendi, ki pasai rangot fog nyerni, jun. 28-án Beyrutba utazott; a lybanoni katonaság új parancsnoka kíséri őt, ki katolikus örömeny s a konstantinápolyi katonai iskola tanára, dandárnoki ranggal. — Jun. 27-kén ment végbe Abdul-Azis ünnepeles felavatása az Eyub-moskéban. A zultán ez alkalommal felkötötte Othman kardját, s baljában a próféta zászlóját tartva, megesküdt a koránra, melyet a Seik-ul-Islám tartott előle.

— Nándor-Fehérvárról írják, hogy a vasőjevi lakosok közül 240-en fölfegyverkezve egészen a szerb határszélig nyomulak előre. Hetven embert lefejeztek és sok fegyvert zsákmányoltak. Csak az a kérdés: miként fognak viszsza vonulni, mert a törökök minden utat megszállva tartanak.

— Leon Plée két levele, egyik Belgrádból, a másik Bukarestből, az ottani állapotokat festi. A mily elragadtatással szökött Magyarországról és fővárosáról, épp oly szomorú benyomást tett rá a szerb és oláh főváros. Az oláh társadalmi életre tett megjegyzéseit e szavakban foglalja össze: „Hallatlan fényűzés, s a legszükségesebb dolgoknak példátlan elhanyagolása!”

— London, jul. 5. Az alsóház tegnapi ülésében

Russel azon kijelentést tette, hogy miután Marokko nem teljesítette vállalt kötelezettségeit, Spanyolország Tetuan bekebelezését többrebecsüllő egy új háborúnál, azonban még hajlandó alkudozni. Anglia nem avatkozhatik a marokkói terület e részének birtokbavétele ellen, mert európai háborút idézne elő.

— Észak-amerikai tudósítások szerint Jackson, Missouri-állam kormányzója hadat üzent az egyesült államok kormányzójának. „Egy polgár se köteles — mondja kiáltványában — engedelmessékedni a washingtoni katonai kényuralom alkotmányellenes kibocsátványainak, vagy pedig magát alávetni birhadt zsoldosai utálatos és gyalázatos uralmának. Keljete fel, s kergessétek ki a szemtelen betolakodókat!” (szép stílus!) — A New-York-Herald című lap szerint 97,000 unionistával 140,000 separatista fegyveres áll szemben a harcmezőn.

Ujabb. Turin jul. 5. A „Gazetta di Torino” azt állítja, hogy a pápa állapota folyvást nehéz. Kossuth Turinba érkezett.

— A törökzultán mint a „Patrie” írja, hirszerint elismerte Olaszországot. Turini lapok e tény nem csak politikai, hanem kereskedelmi szem-

pontból is igen fontosnak tartják, miután Olaszországnak élénk kereskedelmi összeköttetése van a törökbirodalom tartományaival. — A „Patrie” hozzátesszi, hogy magán tudósításai szerint ellene ugyan foly az alku Orosz- és Poroszországgal az olasz királyság elismerése tárgyában. Állítják, hogy ez elismerés a két nagy hatalom részéről csaknem egyszerre várható.

— Pest, jul. 8. Ma d. u. 4 órakor a következő távirati tudósítás érkezett Bécsből: A császár ma d. u. 2 órakor fogadta igen nyájasan a magyar felső- és alsóház elnökeit s a feliratot átvevő; gr. Apponyi és Ghyczy holnap visszatérnek Pestre.

— Bécs jul. 8. 3 óra 10 perc. Gróf Apponyi és Ghyczy ma 2 órakor a két magyar korlátnok, Szécheny miniszter és első hadsegéd jelenlétében fogadtatik a császár által. A császár elfogadta a feliratot, magyarul felelt; válaszáat a magyar országgyűlésnek megküldendi. A császár huszárezredesi egyenruhában volt.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DÁNIEL.

H I R D E T E S E K.

HIVATALOS.

(193)
1117 eln. 1861

Hirdetmény.

A régiebb államadóságnak az 1818. martius 21-én és 1856. december 23-án kelt legfelsőbb patensek következtében folyó hó 1-én tartott 337-ik és 338-ik kisorsolásakor a 129-dik és 481-dik sorsszám húzatott ki.

A 129-ik sorszámban foglalvák: az eredeti 4% kamatlábra állított bankkötelezvények 22934 számtól 27,689-ig bezárólag, 1249614 f. tőkével és a leszállított láb szerint 24992 f. 16 3/4 kr. kamatösszegevel, továbbá Karantán rendinek házikötelezvényei az eredeti 4% kamattal 647. számtól 777-ig bezárólag, 86585 f. tőkeösszegeben és a leszállított láb szerint 1731 f. 4 kr. kamattal.

A 481-ik sorszámban foglalvák: az alsó-ausztriai rendek kincstári kötelezvényei, az 1795-től 1799-ig terjedő hadikölcsönből llt. A. 5% eredeti kamattal, 18.202. számtól 29,590-ig bezárólag, 999,519 f. 39 3/4 kr. tőkeösszegeben, a leszállított láb szerint 24,987 f. 59 1/2 kr. kamattal.

Ezen kötelezvények az 1818. martius 21-éről kelt legfelsőbb nyiltparancs szabályai értelmében az eredeti kamatlábra emeltetnek és a menyiben ez az 5%-ot feléri, a pénzügyminiszteriumnak 1858. october 28-án 5286. szám alatt (bírói. törv. lap 190. szám) kelt hirdetvényével közzétett átváltoztatási szabály szerint osztrák értékre 5% kamatra szóló államadósági kötelezvényekké fognak átváltoztatni.

Azon kötelezvényekért, melyek a kisorsolás folytán az eredeti, de 5%-ot fel nem érő kamatolás alá viaszasnak, az illető félnek kívánatára, az említett hirdetmény szabályai értelmében, 5% osztrák értékre szóló kötvények állíttatnak ki.

Mi is a bécsi cs. k. államadóság igazgatóságának f. hó 1-én 1855. szám alatt kelt megtalálása folytán közhírré tétetik.

Kolozsvárt, július 8-án 1861.

A kir. főkörmányszék elnökségétől.

(194)
Sz. 570.

Árlejtési hirdetmény.

Folyó 1861-ik év augusztus 27-ik napján délelőtti 10 órakor fog az abrudbányai cs. k. bánya hivatal irodájában árlejtés irásban foglalt ajánlat után 50. az az ötven mázsa kétszer finomított repce-olaj szállításáról a verespataki cs. k. bánya-szertár részére történni.

A szállítást illető feltételek itten a nevezett irodában, Kolozsvárt pedig az ottani cs. k. főbánya-igazgatóság lajstromzó hivatalában megtekinthetők.

Válakozni kívánók meghivatnak szabályszerűleg bélyegzett és 5% bánatpénzzel ellátott ajánlatukat a fenn kiszabott időre ezen bánya-hivatalnak beadni, mivel másképpen ellátott és elkészült ajánlatok tekintetbe nem vevődnek.

Abrudbányán, július 3-án 1861.

A cs. kir. bányahivataltól.

(176)
22 2-11
6

Hirdetés.

A cs. k. hadügyi miniszterium 10-ik osztályától folyó év 30-ról 1763 szám alatt kelt leiratánál fogva, polgári nevendékek a határszéli gondviselés tanfolyamára fognak fölvevődni.

A bővebb fellevelesi feltételeket és más megkivánató tulajdonokat az „Erdélyi Híradó” hiva- és értesítő folyó hó 17 és 26-án, és jövő hó 5-én megjelenő lapjában megláthatni Nagy-Szeben, június 8-án 1861.

A cs. k. erdélyországi katonai főparancsnokságtól.

(192)
281.

Hirdetvény.

Ns. Aranyosszék derékszéke f. évi küzelebbi törvényszakoni összegyűlése napjaul 1861 év september 10-két tűzte ki, mi is közhírré tétetik.

Aranyosszék tisztségének Felvinczen 1861 június 25-én tartott üléséből.

NEM HIVATALOS.

(37) 1 1/2

WOLFF J.

„MAGYAR KIRÁLY” című gyógyszerárban Kolozsvárt legjutányosbb gyári áron, és eredeti friss minőségben találtnak:

Mindenféle hasonszenvi, (Homoeopathisch) szerek, egyenként, és felszerelt szekrényekben is. Különbféle ruggyantából, (Kautschuk) sebészeti eszközök.

Ujabb találmányu bel- és külföldi divat-gyógyszerek.

Különbösen:

ÁLTALÁNOS ÉTEK-POR, dr. Gölis-től Bécsben. Valódi SEIDLITZI POR. Valód friss csukamáj olaj,

(Dorsch Leberthran-Öhl.) Palaczkokban, és font számra.

Bilini szeletké, emésztő szer. Giliszta Choccoládé és pogácsák. STEIER FÜNEDEV, mellbetegeknek. Valódi augsburgi élet-essentia,

dr. Kiesow-tól. Ideg- és izom-essentia G. J. Engelhofertől.

Növény fog-essentia Thausig bécsi fogorvostól.

(141)

Az első magyar általános

biztosító társaság kolozsvári főügynöksége

biztosít

jégekárak ellen

a lehető jutányos díjak, gyors és legméltányosabb kártérítések mellett, s elvállal biztosításokat tűzkárak ellen (ha villám által okozottak is) épületekre, gazdasági és iparkészletekre, butorokra, állatokra, szállítás alatt levő árukra, valamint életbiztosításokat is, u. m. a biztosított halála után fizetendő tőké és nyugdíjak biztosítását, a biztosított életében fizetendő kifizásitási tőké, elhalasztott évjáradékok (nyugdíjak) és közvetlen évjáradékok biztosítását. Bevallásokat elfogadnak:

A főügynökségi iroda, van az O-vári piaczi-szeglet 232 szám alatt, az emeleten. Vidéki ügynökök: Abrudbányán: Ferenczi Mihály; Alfaluban: Gál Elek; Algyógyon: Dáné Mózes; Bánffy-Hunyadon: Hiry János, Beszterczén: Tannenhaus Izra; Bülböben: Sebestyén Károly; Csepőn: Finna István; Cs. Kereszturon: Torma Károly; Cs. Szeredán: Erős Elek; Dézsen: Roth Pál; Egerben: Köblös Miklós; Enyeden: Biztricsányi Sándor, Czirner J. József; Etlén: Karácson Mózes; Fejérvárról: Matherni Emil; Frátdán: Finta Samu; D.-Szent-Mártonban: Szőnyi Ferenc; Gyulában: Soos Ferenc; Hévízen: Péterfi Sándor; Hidalmáson: Majthényi Ferenc; Kapnikbányán: Lipiczki Ferenc; K. Váradhelytől: Hankó László; Pókafalván: Márk József; Kolozson: Farkas Lajos; K. Szilváson: Csiki László; Lekenézén: Scholtész Gyula; M. Lápason: Breuer Pál; M. Régenben: Viski Ferenc; Marosújvártól: Sebestyén Áron; M. Váradhelytől: Jenei Albert; N. Ilondán: Moricz Sándor; N. Ölyvösön: Dézsi Sándor; N. Sajón: Veres Márton; Naszodón: Deichendt Frigyes; O. Lápasonbányán: Hanschild György; Remetén: Füllöp István; Retegen: Köblös István; Rogozon: Molnár Sándor; Sárdon: Elek Mihály; Sárvárról: Varga Ferenc; Semesnyén: Ifj. Dadai János; Szamosújvártól: Dájbukát János; Soosmezőn: Hoszsu Kelemen; Székén: Nagy Károly; Sz. Nádoson: Pogány Lajos; Sz. Udvarhelytől: Zajzon Ferenc; Teleken: Magyarósi Ferenc; Tekén: Varga Samu; Topánfalván: Szabó Miklós; Tordán: Osztián testvérek; Torockókn: Koronka Antal; Tövösen: Lukács József; Új Tordán: Balogh János; Választon: Füllöp István; Vargason: Gyöngyösi István; Kövenden: Tanka Sámuel; M. Ludason: Marton Károly; Kis-Enyeden: Papp Miklós urak.

Kolozsvárt, majus, 1861.

A magyar biztosító társaság

k. főügynöksége:

Kövári László.

(195)

Árverési hirdetmény.

Belső szénutczában a 155-dik szám alatti 4 szoba- és 2 konyhából álló ház és telek folyó hó 29-kén szabad kézből örök áron el fog árvereztetni. A hozzászólani kívánók az előleges feltételek iránt értekezhetnek városi tanácsos t. Nagy Imre urral. Lakása n.-piacz Tivoli.

STEIN JÁNOS könyvtárusnál Kolozsvárt kapható:

Történelmi képek,

irta Sárvári Elek. Zrínyi Ilona arcképével. Két kötet 2 forint.

Mein Leben und Wirken

in Ungarn in den Jahren 1848 und 1849.

von ARTHUR GÖRGEY.

2 kötet, ára 6 fnt 75 kr. osztrák értékben.

Austria hivatása és egy magyar birodalom lehetősége. Ára 50 kr.

Liszt Ferencz A cigányokról és a cigány zenéről Magyarországon. Ára 2 fnt.

Magyar-vagy cigány-zene? Elmefuttatás Liszt Ferencz „Cigányokról” írt műve felett. Irt Brassai Samu. Ára 72 kr.

Egyetemes természet vagy Észjog elemei, t. Viraszil Antal eredeti latin munkája után, magyarul előadva Márki József által. Ára 3 fnt.

Törvénytudományi műszotár, közrebocsátja a magyar tudós társaság; második bővített kiadás, 2 fnt o. é.

KORÁNY

ZSEBKÖNYV.

A ref. esk. ifjuság dolgozataiból

SZERKESZTIK S KIADJÁK

B. BÁNFFI DEZSŐ és RÉTHI LAJOS.

Bolti ára 1 fnt 30 kr.

UNIO

Zsebkönyv 1848-ra.

Gróf TELEKY DOMOKOS aczélmetszetű arcképével.

Szerkeszté: URHÁZY.

Fűzve 3 forint helyett 2 forint.

Selyembe kötve 5 fnt helyett 3 forint.